

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 14.05.2026 nr 2-3/15-545

Meie 02.06.2026 nr 11-1/1767-2

**Vastus Riigikogu liikme kirjalikule
küsimusele (KK 545)**

Lugupeetud Riigikogu esimees

Vastan Riigikogu liikme Rain Epleri esitatud kirjalikele küsimustele.

1. Palun esitada tegevusalade kaupa prognoos, kui palju tähtjalisi elamislube võib seoses ülaltoodud seadusemuudatustega aastatel 2026–2030 lisanduda. Esitage prognoos aastate ja tegevusalade kaupa.

Tegevusalade kaupa prognoosi selle kohta, kui palju tähtjalisi elamislube võib ajavahemikul 2026–2030 lisanduda, ei ole võimalik hetke info põhjal esitada. Vastavalt 04.05.2026 vastu võetud välismaalaste seaduse muutmise seadusele kinnitatakse tööjõupuudusega tegevusalade loetelu, mille suhtes kohaldatakse tööjõu piirarvu erisust, eraldi Vabariigi Valitsuse määrusega. Seda loetelu ei ole veel kinnitatud, mistõttu ei ole veel kinnitatud tegevusalad, mille kaupa oleks võimalik tähtjaliste elamislubade arvu prognoosida.

Vastavalt seaduseelnõu seletuskirjale on siiski hinnatud võimalikku lisanduvate tähtjaliste elamislubade arvu tervikuna, tuginedes kahele stsenaariumile:

- majanduskasvu tingimustes võib tööjõupuudusega tegevusaladel töötamiseks anda tähtjalisi elamislube kuni 0,2% Eesti alalisest elanikkonnast, mis vastab kuni 2600 elamisloale aastas;
- muudes majanduse tingimustes on vastav ülempiir kuni 0,1% Eesti alalisest elanikkonnast, ehk kuni 1300 elamisluba aastas.

Tegemist on maksimaalse võimaliku mahuga. Tegelikult lisanduvate tähtjaliste elamislubade arv võib olla väiksem ning osaliselt võib toimuda ümberjaotus olemasolevate töötamiseks antavate elamislubade vahel – uutel tingimustel antavad tähtjalised elamisload asendavad osaliselt olemasolevat töörännet.

2. Millised konkreetset kontrollimehhanismid tagavad, et tööjõupuuduse erisust ei kasutata ära tööjõukulude allasurumiseks ning Eesti inimeste asendamiseks odava võõrtööjõuga?

Tööjõupuudusega tegevusalade erisuse rakendamine on kujundatud selliselt, et vähendada riske, kus seda kasutatakse tööjõukulude alandamiseks või kohaliku tööjõu asendamiseks odavamast välisest tööjõust. Selleks on ette nähtud mitmed omavahel seotud kontrollimehhanismid.

Esiteks tagab tööturu kaitse palgakriteerium. Tööandja peab maksma välistöötajale vähemalt 80% Statistikaameti viimati avaldatud Eesti keskmisest brutokuupalgast. See lähenemine on valitud eesmärgiga siduda nõue paremini oskustöötajate tegeliku palgatasemega, kuid samas takistada oluliselt madalama palgaga tööjõu kasutamist. Tegemist on miinimumnõudega ning tööandjal ja töötajal on võimalik kokku leppida ka kõrgemas töötasus.

Teiseks piirab välistööjõu kasutamist kvantitatiivne ülempiir. Tööjõupuudusega tegevusaladel töötamiseks antavate tähtjaliste elamislubade maksimaalne arv kehtestatakse igaks aastaks ning sõltub majanduse olukorrast (kuni 0,1% või 0,2% alalisest elanikkonnast). See võimaldab riigil juhtida sisse- ja välisrände vastavalt tööturu vajadustele ning vältida olukorda, kus välistööjõu maht kasvab kontrollimatult.

Kolmandaks on keskne mehhanism tegevusalade sihtimine andmepõhiste kriteeriumide alusel. Tööjõupuudusega tegevusalade loetelu kujundamisel lähtutakse muu hulgas OSKA tööjõuvajaduse prognoosist, tegevusala ekspordivõimekusest ja keskmisest palgatasemest. See tagab, et erisus on suunatud üksnes valdkondadesse, kus esineb tegelik tööjõupuudus, mitte sektoritesse, kus on tööjõu ülejääk ja võimalik kohaliku tööjõuga vajadus katta.

Kuna välistöötaja värbamine eeldab tööandjalt täiendavat halduskoormust ning töötaja Eestisse toomise ja väljaõppega seotud kulude kandmist, on see ettevõtte jaoks reeglina otstarbekas eelkõige tööjõupuudusega tegevusaladel, kus vajalikku kvalifitseeritud tööjõudu kohalikul tööturul ei leidu.

3. Miks otsustati tööjõupuudusega tegevusaladel loobuda Eesti Töötukassa loa nõudest ning kuidas välditakse olukorda, kus väljastpoolt toodav tööjõud konkureerib töötukassa arvel olevate Eesti elanikega?

Tööjõupuudusega tegevusaladel Eesti Töötukassa loa nõudest loobumise eesmärk on eelkõige muuta välistööjõu kaasamine paindlikumaks nendes valdkondades, kus tööjõupuudus on püsiv ja süsteemne.

Eesti Töötukassa loa nõude üldine eesmärk on hinnata, kas konkreetset töökohta on võimalik täita Eesti või Euroopa Liidu tööjõuga. Seadusemuudatusega kehtestatud erisuse puhul lähtutakse aga põhimõttest, et tööjõupuudusega tegevusalade loetelu kehtestamisel on tööjõupuudus juba eelnevalt andmepõhiselt tuvastatud ning arvesse võetud. Seetõttu ei ole täiendav individuaalne Eesti Töötukassa loa menetlus sellistel juhtudel enam eesmärgipärane. Tööjõupuudusega tegevusalad määratakse kindlaks Vabariigi Valitsuse määrusega, tuginedes muuhulgas OSKA tööjõuvajaduse prognoosile, tegevusala palgatasemele ja ekspordivõimekusele. Selline lähenemine tagab, et erisus kehtestatakse üksnes valdkondades, kus kohaliku tööjõu pakkumine ei kata tööjõuvajadust.

Punktis 2 selgitatud mehhanismid tagavad, et välistööjõu kaasamine ei kahjusta Eesti elanike töövõimalusi ega too kaasa põhjendamatut konkurentsi töötuna arvel olevate inimestega. Eelkõige tähendab sihtus tööjõu puudusega tegevusaladele seda, et tegemist on valdkonnaga, kus tööjõuvajadust ei ole võimalik katta Eestis olemasoleva tööjõuga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Kirsti Melesk
kirsti.melesk@mkm.ee